

Zaaknummer	294145
Portefeuillehouder	De heer drs. G. Struik wethouder, mw. M. Sanderse wethouder
Voorstel	Vaststelling beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. het beleidsplan Bescherming & Opvang 2017 – 2020 vast te stellen;
2. vanaf 1 januari 2018 garant te staan voor het financiële risico op het Regiobudget voor bescherming en opvang, waarbij de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren op 31 december van het boekjaar het financiële risico delen op basis van het door het centraal bureau voor de statistiek geregistreerde inwonertal;

de Regio Gooi en Vechtstreek te verzoeken:

3. vanaf 1 januari 2017 de beleidsuitvoering, de inkoop en het contractbeheer voor bescherming en opvang uit te voeren en hierover periodiek en tenminste jaarlijks te rapporteren;
4. vanaf 1 januari 2018 de kassiersfunctie voor bescherming en opvang uit te voeren en hierover periodiek en tenminste jaarlijks te rapporteren;
5. per 1 januari 2017 een bestemmingsreserve bescherming en opvang in te stellen met een plafond van twee miljoen euro, stand op 31 december van het boekjaar;
6. de gemeenschappelijke regeling aan te passen voor de uitvoering van de taken op het terrein van bescherming en opvang.

(Ter informatie: De raad van de centrumgemeente Hilversum besluit om per 1 januari 2018 de decentralisatie-uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang centrumgemeente Hilversum (inclusief de reserves maatschappelijke opvang en vrouwenopvang stand 31 december 2017) over te dragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek.)

2. Inleiding

Bescherming en opvang bestaat uit de gemeentelijke taken openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. De gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren werkten afgelopen jaren al intensief samen op het terrein van bescherming en opvang. Zo stelden de gemeenten in 2012 het gezamenlijke beleidsplan Maatschappelijke Zorg 2013-2015 vast. Ter voorbereiding op het opstellen van het beleidsplan Bescherming & Opvang 2017-2020 spraken de gemeenten in 2015 af om eerst ervaring op te doen met de nieuwe taken binnen het sociaal domein. Op basis van deze eerste ervaringen stellen de gemeenten nu het beleid voor de komende periode vast. De gemeenten komen als één van de eerste in het land tegemoet aan het verzoek van de rijksoverheid en de vereniging van Nederlandse gemeenten om gezamenlijk een regionaal uitgewerkt samenwerkingsplan vast te stellen en uit te voeren.

Het beleidsplan is tot stand gekomen in vier fases. In de eerste fase heeft de Raad richting gegeven in de Houtskoolschets (kaders stellen). Deze kaders heeft het college samen met inwoners en partners uitgewerkt in fase 2. In fase 3 heeft de Raad kunnen adviseren over het concept beleidsplan (amendementen zijn ingediend). Ook de adviesraden sociaal domein, een vertegenwoordiging van inwoners en de partners hebben de gelegenheid gekregen te adviseren.

Deze adviezen zijn gebundeld in de bijlage bij het beleidsplan en verwerkt in het beleidsplan. Nu is het beleidsplan klaar voor besluitvorming.

3. Beoogd effect

Een door het gemeentebestuur, inwoners, cliënten, aanbieders en partners gedragen beleid voor de bescherming en opvang van inwoners. Met dit beleidsplan willen de gemeenten samen met de professionele partners voor Gooi en Vechtstreek:

1. echte betrokkenheid bij en van inwoners om met partners een sluitende aanpak realiseren;
2. preventie en vroeg signalering versterken om te zorgen dat problemen niet uit de hand lopen;
3. zorgen dat inwoners 24/7 veilig en beschermd thuis kunnen wonen;
4. met gebundelde en hoogwaardige crisiszorg zorgen dat inwoners bij een crisis geen hinder ondervinden van de wettelijke, financiële en organisatorische schotten;
5. het aanbod beschermde woon- en opvangplekken uitbreiden en differentiëren;
6. met de regiogemeenten de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid nemen.

4. Argumenten

1.0: Vaststellen regionaal beleidsplan is wettelijk vereist

Met dit beleidsplan stellen de gemeenteraden de ambities vast voor de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Gemeenten zijn verplicht om uiterlijk in 2018 een samenwerkingsplan voor het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang vast te stellen.

1.1: Amendementen Gemeenteraad Gooise Meren zijn goed verwerkt

Gemeenteraden, de vertegenwoordiging van inwoners en cliënten, zorgaanbieders en betrokken partners (politie, veiligheidshuis, woningcorporaties, onderwijs, etc.) zijn in staat gesteld om hun zienswijze op het concept beleidsplan kenbaar te maken. De amendementen van de gemeenteraad Gooise Meren zijn, voor zover mogelijk, inhoudelijk goed verwerkt (zie ook matrix in de bijlagen) :

- a) Multiproblematiek jongeren 16-27. Dit onderwerp is verwerkt in de trends, bij de Sluitende Aanpak (een specificering aandachtspunten bij deze jongeren) en bij de differentiatie van het aanbod aan woonvoorzieningen voor deze doelgroep.
- b) Inzicht in wachtlijst Beschermd Wonen. Dit onderwerp is opgenomen in een project van de regioagenda. De uitvoering is gestart. De volgende passage is verder toegevoegd aan het beleidsplan: *"De gemeenten gaan gezamenlijk met de beschermd wonen aanbieders het proces van passende plaatsing en het daaraan gekoppelde wachtlijstbeheer verbeteren en zorgdragen voor een eenduidig proces. Het wachtlijstbeheer komt onder regie van de regio."*
- c) Betere verbinding andere beleidsterreinen. Er zijn geen wijzigingen in het beleidsplan maar wel extra uitleg in de matrix opgenomen. Hierin is afstemming met woonvisie benadrukt. Verder is terecht in de matrix opgenomen dat *"de doorontwikkeling van het voorveld in relatie tot preventie bescherming en opvang vooral een lokale aangelegenheid is. Dit dient uitgewerkt te worden (voor zover het dat niet al is) in het lokale beleid met betrekking tot voorzieningen én samenwerking in het lokale voorveld. Tenslotte wordt met de sluitende aanpak er op casus niveau breed gekeken over de beleidsvelden heen."*
- d) Oppakken diverse dringende zaken. Deze onderwerpen zijn inmiddels opgenomen in projecten van de regioagenda die nu al uitgevoerd worden.
- e) Privacy. Inhoudelijk zijn geen wijzigingen opgenomen. Gemeentelijk beleid kan de bestaande wet en regelgeving rondom privacy niet wijzigen (gaat gemeente niet over). We moeten werken binnen bestaande kaders en dat kan ook.

- f) Maatwerk. Dit onderwerp is als volgt opgenomen in het beleidsplan: *"Essentie van de functie is dat de regisseur met de hulpverlening en de inwoner de ruimte krijgt om te doen wat nodig is om tot structurele maatwerkoplossingen te komen in de meeste complexe casussen."*
- g) Problematiek 18-/18+. Dit onderwerp is niet opgenomen in het beleidsplan. De problematiek 18-/18+ is zeer breed en valt onder het algemene Jeugdbeleid niet onder het specifieke Beleid Bescherming en Opvang. Het probleem is namelijk breder dan de doelgroep maatschappelijke zorg want het raakt alle jongeren, in het bijzonder de jongeren die met Jeugdzorg te maken hebben. Waar dit probleem de meest kwetsbare jongeren raakt die wel onder de doelgroep maatschappelijke zorg vallen, is nog een verbeterslag te maken. De Raad heeft deze specifieke problematiek voor de doelgroep 18-/18+ maatschappelijke zorg dan ook terecht benoemd bij het eerste aandachtspunt (onder a). Het benoemen van de algemene problematiek 18-/18+ voegt daar feitelijk weinig aan toe. Overigens heeft de algemene problematiek 18-/18+ met name binnen Gooise Meren al langere tijd ruime aandacht. Er is een pilot voor ontwikkeld onder de naam "Plan 18". Deze pilot is onlangs door de VNG overgenomen als goed voorbeeld voor andere gemeenten. Gemeente Gooise Meren neemt naar aanleiding hiervan ook deel aan een denktank bij het ministerie om een landelijke aanpak te ontwikkelen. Plan 18 is ook gedeeld met de andere regiogemeenten.

2.o: Samen beleid maken en uitvoeren betekent ook gezamenlijk financieel verantwoordelijk zijn

Vanuit de financiële verhoudingswet ontvangt de gemeente Hilversum – als centrumgemeente voor het zorggebied Gooi en Vechtstreek – in haar gemeentefonds de decentralisatie-uitkeringen voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Eind 2014 heeft de gemeenteraad Hilversum besloten de uitkering voor beschermd wonen per 1 januari 2015 onder te brengen bij de Regio Gooi en Vechtstreek. Nu ligt het besluit voor om ook de uitkeringen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (inclusief het resultaat 2017) per 1 januari 2018 onder te brengen bij de Regio, zodat de regiogemeenten gezamenlijk en integraal de uitvoering van bescherming en opvang kunnen aansturen. Met dit besluit komen de gemeenten tegemoet aan de wettelijke opdracht om samen te werken op de uitvoering van de centrumgemeente taken.

5: Een gezamenlijke reserve kan fluctuaties opvangen en maakt de benodigde investeringen uit beleidsplan mogelijk

Voor het beschermd wonen zijn de regiogemeenten risicodragend sinds 1 januari 2015. Tot op heden werden alle voor- en nadelen voor beschermd wonen direct verrekend met de regiogemeenten. Over 2015 hebben de gemeenten € 820.000,- ontvangen in verband met een positief resultaat. Ook voor 2016 verwacht de Regio een vergelijkbaar positief resultaat. Op advies van het portefeuillehouder overleg sociaal domein besluit het algemeen bestuur van de Regio om met dit resultaat een bestemmingsreserve bescherming en opvang in te stellen. Deze reserve is in 2017 nodig om continuïteit te kunnen bieden op de uitvoering van de projecten in het beleidsplan, de beleidsuitvoering, de inkoop en het contractbeheer.

Vanaf 1 januari 2018 voegt de Regio de reserves voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen samen tot één bestemmingsreserve bescherming en opvang. Voorgesteld wordt om deze bestemmingsreserve te maximeren op twee miljoen euro, ongeveer 10% van het totale budget voor bescherming en opvang. Met deze reserve kunnen fluctuaties in de uitgaven worden opgevangen en wordt de Regio in staat gesteld om met de gemeenten te sturen op de uitvoering. Als aan het einde van het jaar het plafond van de reserve is bereikt, worden positieve resultaten verrekend met de gemeenten. Als de reserve benut is, worden nadelige resultaten verrekend met de gemeenten. De verdeelsleutel die de gemeenten hiervoor hanteren is het aantal inwoners. Dit is de gebruikelijke verdeelsleutel voor de Regiobegroting.

3,4 en 6: Meest efficiënt om beleid, inkoop en beheer van regionale voorzieningen bij Regio neer te leggen
Voorgesteld wordt dat Hilversum haar centrumgemeentetaken met betrekking tot de beleidsuitvoering, de inkoop, het contractbeheer en de kassiersfunctie voor bescherming en opvang overdraagt aan de gemeenschappelijke regeling Gooi en Vechtstreek. Voor het onderdeel beschermd wonen is dat per 2015 al geregeld. De beslispunten 3 tot en met 6 laten zien dat de gemeenteraad van Gooise Meren (en de andere regiogemeenten) hiermee instemmen en welke aandachtspunten de Regio hierbij mee krijgt.

Veel voorzieningen bescherming en opvang zijn op een regionale schaal georganiseerd. Denk aan het beschermd wonen, de opvang voor dak- en thuislozen, veilig thuis, de vrouwenopvang en de verslavingszorg. Alleen op de schaal van Gooi en Vechtstreek is het mogelijk dit soort specialistische voorzieningen kostendekkend vorm te geven op het door gemeenten en inwoners gewenste kwaliteitsniveau. Gelet op de schaal van deze voorzieningen is het logisch om het beleid, de inkoop en het beheer van deze voorzieningen op eenzelfde schaal vorm te geven. Zo sluiten de sturing en de uitvoering op elkaar aan. De Regio Gooi en Vechtstreek is, gelet op haar rol en positie in het sociaal domein, het aangewezen orgaan om invulling te geven aan genoemde taken. De voorzieningen kunnen eenvoudig worden meegenomen in de infrastructuur van het sociaal domein, waardoor de extra uitgaven ten behoeve van de gezamenlijk sturing op deze voorzieningen in omvang beperkt zijn. Tevens worden de gemeenten daarmee in staat gesteld om samen te sturen op de samenhang tussen de voorzieningen in het sociaal domein en de wijze waarop de inwoner in een periode gebruik maakt van deze voorzieningen.

Het stellen van kaders voor het beleid, het vaststellen van het beleid en het controleren op de uitvoering van het beleid is en blijft uiteraard een taak van de gemeenteraden.

Een uitgebreidere toelichting op de argumenten is terug te vinden in de bijlage "Regionale beleidsnotitie bij beleidsplan Bescherming en Opvang".

5. Houd rekening met

Budgetverantwoordelijkheid

Als centrumgemeente Hilversum de decentralisatie-uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang niet overdragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek, dan blijft centrumgemeente Hilversum verantwoordelijk voor de besteding van deze budgetten. Voor de regiogemeenten betekent dit dat zij dan formeel geen zeggenschap hebben over de besteding van deze budgetten. Gezamenlijk beleid maken en uitvoeren en ook gezamenlijk financiële verantwoordelijkheid dragen betekent wel dat Gooise Meren niet alleen profiteert bij positief resultaat maar ook bij moet dragen bij een negatief resultaat. De meerjarenbegroting laat echter zien dat dat risico minimaal is. In de meerjarenbegroting zijn immers de effecten van de beleidsmaatregelen nog niet te zien maar die zullen er wel degelijk zijn. Mochten die resultaten onverhoopt uitblijven dan zal het beleid uiteraard bijgesteld worden. Het risico op negatief resultaat de komende jaren is daarmee minimaal.

Reserve

Als de gemeenten de Regio opdragen geen bestemmingsreserve bescherming en opvang in te stellen, dan kunnen de projecten en ambities in het beleidsplan niet gerealiseerd worden tot het moment dat de financiering voor deze projecten rond is of kunnen de gemeenten centrumgemeente Hilversum opdragen de projecten en ambities te realiseren.

6. Duurzaamheid

Het beleidsplan B&O bevordert het 'people' aspect van duurzaamheid: een inclusieve samenleving waarin mensen die maatschappelijk uitvallen of dreigen uit te vallen ondersteuning krijgen zodat ook zij weer mee kunnen doen.

7. Middelen

De meerjarenbegroting bescherming en opvang bestaat uit twee delen:

Deel 1 Regiodeel (centrumgemeente-uitkeringen)

Deel 2 Gemeentedeel (integratie-uitkering sociaal domein)

De begroting bescherming en opvang is verdeeld in een regionaal deel (inkomsten en uitgaven centrumgemeentemiddelen die via de regio gaan) en een deel dat voor rekening is van de regiogemeenten (uitgaven uit integratie uitkering sociaal domein). Om de totale inkomsten en uitgaven op het terrein van Bescherming en Opvang te zien, moeten we deze twee delen bij elkaar optellen. Voor 2017 bijvoorbeeld: inkomsten centrumgemeente middelen 18.723.000,- + bijdragen integratie uitkering sociaal domein van de regiogemeenten € 3.196.000,- (hiervan betaalt Gooise Meren € 701.000,-). Totaal inkomsten bescherming en opvang komt hiermee op € 21.919.000,-

De uitgaven van het Gemeentedeel in de begroting zijn gelijk aan de inkomsten. De uitgaven van het Regiodeel (uit de Centrumgemeenten middelen) zijn hoger dan de inkomsten. Dit wordt recht getrokken door de reserve (m.n. overschot 2016) in te zetten. De meerjarenbegroting van het regiodeel laat een structureel tekort zien van € 191.000,- in 2020. Dit is geen reëel beeld omdat de financiële effecten van beleidsmaatregelen (zoals het scheiden wonen en zorg en 24/7 toezicht en ondersteuning in de wijk) voor gemeenten, aanbieders en inwoners nog niet zijn doorgerekend in de begroting, omdat dat op dit moment nog niet mogelijk is. De inhoudelijke uitwerking van deze maatregelen inclusief financiële effecten worden voorgelegd aan de portefeuillehouders voordat zij geëffectueerd worden. De meerjarenbegroting laat nu dus het maximale risico zien als er *geen* beleidsmaatregelen worden genomen.

Gooise Meren

Gooise Meren gaat er structureel financieel op vooruit. Het voordeel bedraagt per 2017 € 121.000,- per jaar. Maar hier staan ook extra, nieuwe uitgaven tegenover. Per saldo gaan we er € 36.000,- op vooruit. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

1. We ontvangen per 2017 structureel circa € 85.000,- per jaar vanuit de Centrumgemeente uitkeringen voor de versterking van de lokale Sluitende Aanpak (= nieuwe uitgaven). Regio breed gaat het jaarlijks om € 400.000,- dat naar inwoner aantal wordt verdeeld over de regiogemeenten.
2. De gemeentelijke bijdrage van Gooise Meren aan de subsidies voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg stopt. Deze subsidie wordt vanaf 1 januari 2017 volledig gedekt uit de decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang. Voor Gooise Meren gaat het om een besparing van € 36.000,- per jaar.

De totale uitgaven voor Bescherming en Opvang vanuit Gooise Meren bedroegen € 737.00,- en deze gaan per 2017 dus omlaag met € 36.000,- naar € 701.000,-. De uitgaven betreffen hoofdzakelijk de kosten voor Veilig Thuis, Crisisdienst 18- en Crisisopvang Jeugd. Deze uitgaven komen uit de budgetten voor Jeugd die de gemeente ontvangt via de integratie uitkering Sociaal Domein.

8. Communicatie

Publicatie Beleidsplan op de website Gooise Meren.

9. Uitvoering, tijdpad, evaluatie

Na besluitvorming in de Raad volgt uitvoering van het beleidsplan. In 2017 zijn in de regionale agenda al diverse uitvoeringsprojecten opgenomen en gestart.

Bijlage(n)

1. Beleidsplan bescherming en opvang 2017 – 2020
2. Matrix Zienswijzen
3. Regionale beleidsnotitie bij beleidsplan Bescherming en Opvang

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

D.J. van Huizen
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders met nummer Zaak 294145 - Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020, Vaststelling beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020

Besluit

1. het beleidsplan Bescherming & Opvang 2017 – 2020 vast te stellen;
2. vanaf 1 januari 2018 garant te staan voor het financiële risico op het Regiobudget voor bescherming en opvang, waarbij de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren op 31 december van het boekjaar het financiële risico delen op basis van het door het centraal bureau voor de statistiek geregistreerde inwonertal;

de Regio Gooi en Vechtstreek te verzoeken:

3. vanaf 1 januari 2017 de beleidsuitvoering, de inkoop en het contractbeheer voor bescherming en opvang uit te voeren en hierover periodiek en tenminste jaarlijks te rapporteren;
4. vanaf 1 januari 2018 de kassiersfunctie voor bescherming en opvang uit te voeren en hierover periodiek en tenminste jaarlijks te rapporteren;
5. per 1 januari 2017 een bestemmingsreserve bescherming en opvang in te stellen met een plafond van twee miljoen euro, stand op 31 december van het boekjaar;
6. de gemeenschappelijke regeling aan te passen voor de uitvoering van de taken op het terrein van bescherming en opvang.

(NB De raad van de centrumgemeente Hilversum besluit om per 1 januari 2018 de decentralisatie-uitkeringen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang centrumgemeente Hilversum (inclusief de reserves maatschappelijke opvang en vrouwenopvang stand 31 december 2017) over te dragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Raad Gooise Meren,
gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde